

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

Кафедра українознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор з науково-педагогічної роботи
доц. Соломинко І.І.

_____ 20 ____ р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

«Наукове мовлення лікаря»
(назва навчальної дисципліни)

підготовки фахівців
рівня вищої освіти магістр
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності 222 «Медицина»

Вибіркова компонента

Обговорено та ухвалено на
на методичному засіданні
кафедри українознавства
Протокол № 8 від "23"
травня 2022 р. Завідувачка
кафедри д.філол.н.
Єщенко Т. А. _____

Затверджено профільною
методичною комісією з
гуманітарних дисциплін
Протокол №4 від "31"
травня 2022 р. Голова
профільної методичної
комісії д.філол.н.
Єщенко Т. А. _____

ЛЬВІВ, 2022

**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО**

Кафедра українознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор з науково-
педагогічної роботи
доц. Солонинко І.І.

“ ___ ” _____ 20___ р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

«Наукове мовлення лікаря»

(назва навчальної дисципліни)

**підготовки фахівців
рівня вищої освіти магістр
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності 222 «Медицина»**

Вибіркова компонента

Обговорено та ухвалено на
на методичному засіданні
кафедри українознавства
Протокол № 8 від “23”
травня 2022 р. Завідувачка
кафедри д.філол.н.
Єщенко Т. А. _____

Затверджено профільною
методичною комісією з
гуманітарних дисциплін
Протокол №4 від “31”
травня 2022 р. Голова
профільної методичної
комісії д.філол.н.
Єщенко Т. А. _____

ЛЬВІВ, 2022

Навчальна програма дисципліни «Наукове мовлення лікаря» для студентів 1 курсу медичного факультету, які навчаються за спеціальністю 222 «Медицина», укладена старшим викладачем Хирівською Галиною Петрівною на підставі примірної програми навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)», що затверджена ДУ «Центральний методичний кабінет з вищої медичної освіти МОЗ України» від 01.06.2017 року та навчальної програми, затвердженої профільною методичною комісією (протокол №4 від 31 травня 2022 року)

Зміни та доповнення до програми навчальної дисципліни на 2022-2023 н.р.

№ з/п	Зміст внесених змін (доповнень)	Дата і № протокол у засідання кафедри		Примітки

Завідувач кафедри українознавства д.філол.н. Єщенко Т. А.

(назва кафедри, прізвище, вчене звання)

Укладач програми: старший викладач кафедри українознавства Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького
Хирівська Г. П.

Рецензент:
завідувач кафедри українського прикладного мовознавства
Львівського національного університету імені Івана Франка,
д.філол.н., професор **Кочан І. М.**

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Наукове мовлення лікаря»
 відповідно до Стандарту вищої освіти *другого (магістерського) рівня*
 галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
 спеціальності 222 «Медицина»

Структура навчальної дисципліни	Кількість кредитів, годин			Рік, Навчальний семестр	Вид контролю	
	Всього	Аудиторних годин				СРС
		Лекційних	Практичних год			
Наукове мовлення лікаря	90	12	18	60	II курс	залік

Опис навчальної дисципліни (анотація) «Наукове мовлення лікаря» як навчальна дисципліна: а) ґрунтується на отриманих під час навчання у середній загальноосвітній школі та у вищій школі базових знаннях із стилістики та сучасної української літературної мови назагал; б) закладає основи правильного наукового мовлення медика; в) продовжує формувати наукову мовну компетенцію та комунікативні навички у майбутніх спеціалістів-науковців.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є писемне та усне наукове мовлення лікаря.

Міждисциплінарні зв'язки: інтегрується з дисциплінами українознавчого спрямування та з профільними медичними дисциплінами.

I. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Наукове мовлення лікаря» є допомогти студентам медичних спеціальностей досконало засвоїти усю необхідну інформацію з точки зору вимог наукового стилю та сучасної української наукової мови щодо написання медичних наукових досліджень; виробити вміння і навички аналітичного опрацювання різних джерел наукової інформації, правильного використання мовних засобів залежно від сфери й мети наукового спілкування; навчити студента проводити якісні наукові дослідження; сприяти популяризації наукової діяльності у студентській аудиторії тощо.

Основними **завданнями** вивчення навчальної дисципліни «Наукове мовлення лікаря» є:

- поглибити знання про науковий стиль медичної галузі в українській мові;
- розширити уявлення про наукове мовлення, основні категорії, властивості, структуру, мовні засоби медичного наукового тексту, виробити потребу в нормативному вживанні медичних мовних засобів наукового стилю;
- опанувати технології роботи з медичним науковим текстом, розвивати вміння і навички мовностилістичного аналізу медичного наукового тексту;
- поглиблення знань щодо інтерпретації, оцінки наукових творів;
- вироблення навичок формулювання проблеми, визначення актуальності наукового дослідження, його теоретичного і практичного значення, входження конкретного медичного дослідження у відповідну наукову проблему;
- аргументовано, спираючись на словники і мовленнєві зразки, оцінювати наукове мовлення медиків в різних комунікативних ситуаціях щодо дотримання норм літературної мови;
- ознайомитися із особливостями застосування мультимедійних технологій у презентації медичного наукового дослідження;

- формувати стилістичну компетентність медика-науковця, виховувати мовний смак і мовне чуття.

- навчити студентів писати реферат, наукові дослідження (статті, курсові, магістерські роботи), а також навчити їх виступати перед аудиторією.

- сформувати вміння оформлення наукових досліджень.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті вищої освіти).

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей:**

-загальні: здатність шукати, опрацьовувати та аналізувати інформацію з різних джерел; здатність до наукового (усного та письмового) спілкування фаховою науковою мовою; здатність до постійного навчання й саморозвитку, безперервної самостійної праці.

-спеціальні (фахові, предметні): професійні знання, вміння та навички наукового фахового мовлення, володіння вербальними та невербальними засобами наукового стилю у процесі мовлення.

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Матриця компетентностей з курсу «Наукове мовлення лікаря»

	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
1	Компетентність мовна	Знання вимог базових щодо наукового стилю мовлення	Стилістичні, синтаксичні, морфологічні, лексичні, орфографічні, орфоепічні	Застосування у наукових мовленнєвих процесах	Аналітична, синтетична, пізнавально-навчальна діяльність студента і самонавчання у науковому професійному зростанні
2	Компетентності мовленнєві	Мовленнєво-необхідних понять	Використовувати всі мовні засоби відповідно до стилю мовлення	У мовленнєвій діяльності лікаря - науковця зреалізувати потрібний задум	Здатність до самоконтролю, аналізу у процесі усного і письмового наукового мовлення
3	Компетентності комунікативні	вербальних та невербальних засобів у науковому мовленні медика	Доцільно використовувати відповідні засоби наукової мови у процесах мовлення	Регулювання мовленнєвої поведінки до конкретної ситуації	Відповідальність за свою усну та письмову поведінку у процесі комунікації

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна: здатність розв'язувати складні практичні завдання в процесі навчання.

Результати навчання для дисципліни: 1. навички коректного застосування мовних норм на усіх рівнях відповідно до вимог наукового стилю мовлення фахівців. 2. опанування вимог для поетапного написання медичних наукових досліджень (від вибору теми, її актуальності, до етапів дослідницької роботи, опрацювання матеріалу, його систематизації, структури наукової роботи та її оформлення - грамотного оформлення цитат, покликань, списку використаної літератури). 3. Оволодіння навичками роботи із спеціалізованою науковою літературою (медичні словники та довідники, наукові статті, монографії тощо). 4. Опанування усними та писемними нормами наукового мовлення лікаря. 5. Уміння писати медичні наукові тексти та готувати усні наукові доповіді зі спеціальності. 5. володіння технікою наукового редагування, саморедагування, перекладання медичних наукових праць.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС, 90 годин.

3. Структура навчальної дисципліни «Наукове мовлення лікаря»

№ з/п	Тема	Кількість годин			
		Усього	у тому числі		
			Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота студентів
1	2	3	4	5	6
1.	Предмет, мета і завдання курсу «Наукове мовлення лікаря»	4	2		2
2.	Науковий стиль у професійній діяльності лікаря. Вимоги до стилю	10		2	8
3.	Лексичні, морфологічні, синтаксичні особливості наукового мовлення. Типові помилки в науковому мовленні лікаря.	8	2		6
4.	Робота з науковим текстом: культура читання та сприймання наукового медичного тексту.	8		2	6
5	Написання реферату, конспекту	8	2		6

6	Написання наукового дослідження. Вимоги до написання	8		2	6
7	Написання наукового дослідження. Вимоги до написання.	8	2		6
8	Редагування медичних наукових текстів.	4		2	2
9	Редагування медичних наукових текстів.	4	2		2
10	Структурно-сміслові компоненти наукових текстів різних жанрів.	4		2	2
11	Оформлення покликань на використану літературу, списків джерел, додатків.	4		2	2
12	Усна мова і наукове мовлення лікарів. Наукова доповідь, науковий діалог, наукова суперечка, виступ-запитання, виступ-відповідь	4		2	2
13.	Написання та оформлення анотації, рецензії, наукового відгуку, звіту.	4		2	2
14	Написання тез.	6		2	4
15	Публічний виступ. Підготовка лікаря до наукового виступу.	6	2		4
Усього годин 90, з кредити ECTS		90	12	18	60
		Підсумковий контроль залік			

4. Теми план лекційних занять з дисципліни «Наукове мовлення лікаря»

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Предмет, мета і завдання курсу «Наукове мовлення лікаря».	2
2.	Лексичні, морфологічні, синтаксичні особливості наукового мовлення. Типові помилки в науковому мовленні лікаря.	2
3.	Написання реферату, конспекту.	2
4.	Написання наукового дослідження. Вимоги до написання.	2
5.	Редагування медичних наукових текстів.	2
6.	Публічний виступ. Підготовка лікаря до наукового виступу.	2
	Кількість годин практичних занять з дисципліни	12

5. Теми семінарських занять (не передбачено навчальним планом).

Теми лабораторних занять (не передбачено навчальним планом).

Тематичний план практичних занять з дисципліни «Наукове мовлення лікаря»

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Науковий стиль у професійній діяльності лікаря. Вимоги до стилю.	2
2.	Робота з науковим текстом: культура читання та сприймання наукового медичного тексту.	2
3.	Написання наукового дослідження. Вимоги до написання.	2
4.	Редагування медичних наукових текстів.	2
5.	Структурно-сміслові компоненти наукових текстів різних жанрів.	2
6.	Оформлення покликань на використану літературу, списків джерел, додатків.	2
7.	Усна мова і наукове мовлення лікарів. Наукова доповідь, науковий діалог, наукова суперечка, виступ-запитання, виступ-відповідь.	2
8.	Написання та оформлення анотації, рецензії, наукового відгуку, звіту.	2
9.	Написання тез.	2
	Кількість годин практичних занять з дисципліни	18

6. Тематичний план самостійної роботи студентів з дисципліни «Наукове мовлення лікаря» (СРС)

№ з/п	ТЕМА	Практичні заняття	Вид контролю
1	Історія становлення наукового стилю сучасної української літературної мови.	2	Поточний контроль на практичних заняттях
2	Сутність та особливості наукового стилю української мови	2	Поточний контроль на практичних заняттях
3	Специфіка наукової мови лікаря	2	Поточний контроль на практичних заняттях
4	Екологія наукової мови як сучасна проблема	6	Поточний контроль на практичних заняттях
5	Система мовних знаків наукового стилю і їх використання	2	Поточний контроль на практичних заняттях
6	Робота з текстом та олівцем. Мистецтво читання наукового тексту.	2	Індивідуальний

7	Розвиток української наукової медичної термінології. Лексикографічна компетенція – показник мовної культури науковця	2	Поточний контроль на практичних заняттях
8	Реферування наукового джерела	6	Індивідуальний
9	Укладання плану наукового тексту.	2	Індивідуальний
10	Редагування медичних наукових текстів.	4	Індивідуальний
11	Процес підготовки і написання наукової статті. Опрацювання наукової статті.	12	Індивідуальний
12	Анотування наукового джерела	2	Поточний контроль на практичних заняттях
13	Оформлення списку літератури	2	Поточний контроль на практичних заняттях
14	Написання звіту у професійній діяльності лікаря	2	Поточний контроль на практичних заняттях
15	Презентація у діяльності лікаря-науковця. Написання тез	8	Індивідуальний
	Разом	60	

7. Індивідуальні завдання (не передбачені навчальним планом).

Завдання для самостійної роботи. Оцінювання самостійної роботи студентів Самостійна робота, яку студент виконує при підготовці до аудиторного заняття, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на позааудиторну самостійну роботу, контролюється на підсумковому занятті.

8. Методи навчання. На практичних заняттях використовуються такі методи навчання:

За джерелом передачі навчальної інформації такі словесні методи: розповідь-пояснення, бесіда, лекція, наочний метод ілюстрації, практичні методи: вправи, практичні, індивідуальні, творчі завдання, реферати.

За логікою передачі та сприймання навчальної інформації використовуються методи індуктивні та дедуктивні.

За ступенем самостійного мислення студентів у процесі оволодіння знаннями, формуванням умінь і навичок: репродуктивний, проблемно-пошуковий.

За ступенем керівництва навчальною роботою: навчальна робота студентів під керівництвом викладача, самостійна робота студентів поза контролем викладача.

9. Методи контролю.

Контрольні заходи включають **поточний і підсумковий семестровий контроль.**

10. Поточна навчальна діяльність студентів контролюється на практичних заняттях відповідно до конкретних цілей та під час індивідуальної роботи викладача зі студентами. Рекомендується застосовувати такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

- усне опитування згідно з розробленими викладачем методичними вказівками;
- система тренувальних вправ і практичних завдань;
- блок тестових завдань;
- самостійна робота;
- підготовка наукових робіт і науково-пошукових робіт.

Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки. Оцінювання поточної навчальної діяльності проводиться на кожному занятті і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу. Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (національною) шкалою. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені програмою дисципліни. Студент має отримати оцінку з кожної теми для подальшої конвертації оцінок у бали за багатобальною (200-бальною) шкалою.

Самостійна робота студентів оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, контролюється при підсумковому контролі.

11. Форма підсумкового контролю успішності навчання (залік). Семестровий залік - це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу виключно на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях. Семестровий залік з дисциплін проводиться після закінчення її вивчення, до початку екзаменаційної сесії.

12. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти:

Для дисциплін формою підсумкового контролю яких є залік:

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність при вивченні дисципліни становить 200 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для зарахування дисципліни становить 120 балів.

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за 4-ри бальною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$x = \frac{CA \times 200}{5}$$

Для зручності наведено таблицю перерахунку за 200-бальною шкалою:

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються заліком

4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200
4.97	199
4.95	198
4.92	197
4.9	196
4.87	195
4.85	194
4.82	193
4.8	192
4.77	191
4.75	190
4.72	189
4.7	188
4.67	187
4.65	186
4.62	185
4.6	184
4.57	183
4.52	181
4.5	180
4.47	179

4-бальна шкала	200-бальна шкала
4.45	178
4.42	177
4.4	176
4.37	175
4.35	174
4.32	173
4.3	172
4.27	171
4.24	170
4.22	169
4.19	168
4.17	167
4.14	166
4.12	165
4.09	164
4.07	163
4.04	162
4.02	161
3.99	160
3.97	159
3.94	158

4-бальна шкала	200-бальна шкала
3.92	157
3.89	156
3.87	155
3.84	154
3.82	153
3.79	152
3.77	151
3.74	150
3.72	149
3.7	148
3.67	147
3.65	146
3.62	145
3.57	143
3.55	142
3.52	141
3.5	140
3.47	139
3.45	138
3.42	137
3.4	136

4-бальна шкала	200-бальна шкала
3.37	135
3.35	134
3.32	133
3.3	132
3.27	131
3.25	130
3.22	129
3.2	128
3.17	127
3.15	126
3.12	125
3.1	124
3.07	123
3.02	121
3	120
Менше 3	Недостатньо

Самостійна робота студентів оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу контролюється при підсумковому контролі.

Ранжування з присвоєнням оцінок „А”, „В”, „С”, „D”, „Е” проводиться для студентів даного курсу, які навчаються за однією спеціальністю і успішно завершили вивчення дисципліни. Студенти, які одержали оцінки FX, F («2») не вносяться до списку студентів, що ранжуються. Студенти з оцінкою FX після перескладання автоматично отримують бал „Е”.

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму, конвертуються у традиційну 4-ри бальну шкалу за абсолютними критеріями, які наведено нижче у таблиці:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 170 до 200 балів	5
Від 140 до 169 балів	4
Від 139 балів до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	3
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	2

Оцінка ECTS у традиційну шкалу не конвертується, оскільки шкала ECTS та чотирибальна шкала незалежні.

Об’єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів перевіряється статистичними методами (коефіцієнт кореляції між оцінкою ECTS та оцінкою за національною шкалою).

13. Методичним забезпеченням з вивчення дисципліни є презентації, тематичні таблиці до кожної теми, дошка, стаціонарні стенди, спеціалізовані підручники, словники та довідники, картки із завданнями для тестового контролю, методичні розробки для викладачів та методичні вказівки для студентів до практичних занять.

14. Рекомендована література

Основна література

1. Ботвина І.В. Офіційно-діловий та науковий стилі української мови: Навч. посіб. - К.: АртЕк, 1998. - 190 с.
2. Городенська К.Г. Синтаксична специфіка української наукової мови // Українська термінологія і сучасність. - К.: КНЕУ, 2001. - Вип. 4. - С. 11-15.
3. Гриценко Т.Б. Українська мова за професійним спрямуванням: Навч. посіб. для студентів ВНЗ. - К., 2010. - 624 с.
4. Коваль А.П. Науковий стиль сучасної української літературної мови. Структура наукового тексту. - К.: Вид-во Київського університету, 1970. - 307 с.
5. Михайлова О.Г. Українське наукове мовлення. Лексичні та граматичні особливості: Навч. посіб. / О.Г. Михайлова, А.А. Сидоренко, В.Ф. Сухопар — Х., 2000. — 97 с.
6. Непийвода Н.Ф. Мова української науково-технічної літератури (функціонально-стилістичний аспект). - К, 1997. - 303 с.
7. Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови: Навч. посіб. - К: Центр навчальної літератури, 2006. - 312 с.
8. Основи наукового мовлення: Навч.-метод. посіб. / Уклад. Т. В. Симо-ненко. — Черкаси: ЧНУ ім. Богдана Хмельницького. — 2005. — 80 с.
9. Панько Т.І. Українське термінознавство / Т.І. Панько, І.М. Кочан, Г.П. Мацюк. - Львів, 1994. - 215 с.
10. Семенов О.М. Культура наукової української мови : навч. посіб. / О.М. Семенов. – К. : ВЦ „Академія”, 2010. – 216 с.
11. Скорикова Т.П. Основи культури наукової мови. – М. : Норма, 1999. – 546 с.

Додаткова література

1. Бабич Н.Д. Практична стилістика і культура української мови. - Львів: Світ, 2003. - 432 с.

2. Довідник з культури мови: Посібник / С.Я.Єрмоленко, С.П.Бибик, Н.М.Сологубта ін.; Заред. С.Я.Єрмоленко. -К.: Вища школа, 2005. - 399 с.
3. Єрмоленко С.Я. Науковий стиль // Українська мова: Енциклопедія. - 3-тє вид., змін, і допов. - К., 2007. - С 421, 422.
4. Культура української мови: Довідник / За ред. В.М. Русанівського. - К.: Либідь, 1990. - 302 с.
5. Культура фахового мовлення: Навч. посіб. / За ред. Н.Д. Бабич. - Чернівці: Книги ХХ ст., 2005. - 572 с.
6. Морозов В. Культура письменной научной речи: Уч. пособие. — [Електронний ресурс]. — Режим доступа: <пт.рр://моті/.§итег.іпТо>. — Загол. з екрана. — Мова рос.
7. Регушевський Є. С. Нариси про мову наукових праць І. Я. Франка. — Сімферополь, 2006. — 194 с.
8. Український правопис. - 3-тє вид., випр. і допов. - К.: Наук, думка, 1993. - 240 с.
9. Чемеркін С.Г. Українська мова в інтернеті: позамовні та внутрішньоструктурні процеси. - К., 2009. - 240 с.
10. Ярема С. На теми української наукової мови. - Львів, 2002. - 44 с.

15. Інтернет-ресурси

1. <http://yak-my-hovorymo.wikidot.com/>
2. <http://chak-chy-pravylnno-my-hovorymo.wikidot.com/>
3. <http://kultura-movy.wikidot.com/>
4. <http://rodovyi-vidminok.wikidot.com/>
5. <http://www.madslinger.com/mova/pravopys-2007/>
6. <http://nepravylno-pravylnno.wikidot.com/>
7. <http://ros-ukr-idioms.wikidot.com/http://terminy-mizhkult-komunikacii.wikidot.com/>

